

Forside

Bacheloroppgave

Studieprogram: Bachelorgrad i journalistikk

Opptaksår: 2021

Er oppgaven konfidensiell? (skriv X) NEI: X JA: _____

Kan oppgaven benyttes til undervisningsformål (anonymt)? JA: X NEI: _____

Forfatter(e)

Studentnr (6 sifre)	Navn:
266520	Maja Johanne Sandbekklien Mathisen

Oppgavens tittel:

Norges Kina:

Hvordan reflekterer Nettavisens og NRKs journalistiske dekning av Yulin-festivalen i Kina

orientalistiske stereotypier?

Veileder: Ragnhild Sofie Selstø

Norges Kina:

Hvordan reflekterer Nettavisens og NRKs journalistiske dekning av Yulin-festivalen i Kina orientalistiske stereotyper?

**Universitetet
i Stavanger**

**Institutt for medie- og samfunnsfag
Bacheloroppgave i journalistikk**

Maja Johanne Sandbekklien Mathisen
Våren 2024

Veileder: Ragnhild Sofie Selstø

Anerkjennelser

Først og fremst vil jeg takke min veileder, Ragnhild Sofie Selstø, for all kunnskap og støtte underveis i prosessen med denne bacheloroppgaven. Hennes kompetanse og engasjement har vært avgjørende for utfallet av arbeidet.

Jeg vil også rette en takk til Universitetet i Stavanger og mine forelesere for et berikende læringsmiljø. Jeg er dypt takknemlig for deres kunnskap og entusiasme, som har vært avgjørende for min akademiske vekst og min rolle som journalist.

Til slutt vil jeg rette en spesiell takk til min familie og min samboer for all støtte og motivasjon gjennom mine tre år på bachelorstudiet i journalistikk. Dere har alltid oppmuntret meg til å stole på, og tro på meg selv. Det ville ikke vært mulig uten dere.

Abstrakt

Målet med denne bacheloroppgaven er å undersøke hvordan Nettavisens og NRKs dekning av nyhetsikonet Yulin-festivalen i Kina reflekterer orientalistiske stereotyper. Forskningen i oppgaven baserer seg på funn av negativt ladede ord kodet i et utvalg av mediehusenes artikler om festivalen. Oppgaven belyser relevant litteratur om utfordringene ved utenriksjournalistikk, Edward Saids orientalisme og finansieringsmodeller i norske medier. For å besvare problemstillingen vil oppgaven, basert på litteraturen, drøfte språket brukt i artiklene, negativt ladede ord, kildebruken og utfordringene med utenriksjournalistikken. De viktigste funnene konkluderer med at Nettavisen i større grad enn NRK bruker negativt ladede ord, oftere benytter seg av patos og viser i større grad mangler på nyanser. Likevel viser begge mediehusene tegn til refleksjon av orientalistiske stereotyper i de utvalgte artiklene, ved bruk av negativt ladede ord, og mangel på motvekt og kontakt med lokalbefolkning. I tillegg benytter begge mediehus seg ofte av sekundærkilder og andre mediers dekning av yulin-festivalen. Dette kan gi et inntrykk av å snakke “om” og ikke “med”.

Innhold

Kapittel 1. Innledning.....	6
1.1 Landet langt, langt borte.....	6
1.2 Problemstilling.....	7
1.3 Formål, oppbygging og konklusjon.....	8
1.4 Avgrensninger.....	9
Kapittel 2. Metode.....	10
2.1 Utforming.....	10
2.2 Datainnhenting og utvalg.....	11
2.3 Svakheter ved metoden.....	11
Kapittel 3. Teori.....	12
3.1 Å dekke land langt borte: fallgruver i utenriksjournalistikk.....	12
3.2 Orientalismen.....	13
3.3 Finansieringens påvirkning i norske medier.....	14
Kapittel 4. Funn og analyse.....	15
4.1 Funn.....	15
4.2 Språk er makt.....	18
4.3 “Oss” og “dem”.....	19
4.4 Kildebruken.....	21
4.4.1 Mangel på faktahenvisning.....	21
4.4.2 Hva med de lokale?.....	23
4.4.3 Enighet om temaet.....	23
4.4.4 Sekundærkildene.....	24
4.5 utfordringer med utenriksjournalistikk.....	26
Kapittel 5. Konklusjon.....	26
5.1 Svar på problemstilling og oppsummering.....	26
5.2 Svakheter ved forskningen.....	27
5.3 Videre forskning.....	27
5.4 Styrker ved forskningen.....	28
Litteraturliste:.....	29

Kapittel 1. Innledning

1.1 Landet langt, langt borte

Hvem vi er og hva vi tror på preges i stor grad av miljøet, og den informasjonen og kunnskapen vi konsumerer. Basert på hvor i verden vi kommer fra, vil vi naturligvis ha forskjellige kulturer og sannsynligvis forskjellige virkelighetsoppfatninger. Dette er noe som kan gjøre det problematisk å journalistisk dekke og rapportere fra andre land på en objektiv måte. Å rapportere objektivt vil si at ideelt sett skal nyhetsreportere gi nøyaktig og upartisk informasjon, og fjerne alle spor av kommentarer, tolkninger og spekulasjoner (Hornmoen & Stensen, 2021, s. 36). Likevel kan norske journalister formidle synspunkt på hva de oppfatter som normalt i Norge gjennom språket (Alme & Vestad, 2014, s. 21). Spesielt land som er langt unna, både geografisk - men også kulturelt, kan være de mest utfordrende å dekke med objektivitetsidealet i bakhodet.

I Kina er journalistens rolle å videreformidle statlig, politisk propaganda (Reporters without Borders, u.å). Likevel har de noe journalistisk frihet på lokalt nivå (Hamada et al., 2019, sitert av Ranji, 2021, avsn. 10). Dessuten er utenriksjournalister i teorien friere til å formidle kritisk omtale, men de kan ha vanskeligheter med å få tilgang til kilder. *Media Freedom Report 2023*, gjort av The Foreign Correspondents club of China (2024), viser at blant de 101 deltagende utenriksjournalistene i Kina, svarte 82 prosent at kilder har avslått å bli intervjuet fordi de manglet tillatelse til, eller trengte godkjenning for å snakke med utenlandske medier (Foreign Correspondents' club of China, 2024, s.8). I tillegg mener 81 prosent at de har opplevd innblanding, trakassering eller vold (Foreign Correspondents' Club of China, 2024, s.2). Om journalister i felt mangler tilgang på førstehåndskilder, kan vi basere oss på egne overbevisninger istedenfor fakta. Dette kan gjøre det vanskeligere å motbevise orientalistiske stereotyper.

I Yulin, en by i Sørvest Kina, samles folk årlig til en kontroversiell festival som går under navnet Yulin Lychee and Dog Meat Festival (Liu, 2023, s. 61). Fremover i denne bacheloroppgaven vil jeg referere til festivalen som Yulin-festivalen.

På folkemunne i Vesten, er den kjent som "hundespising-festivalen". Under festivalen i juni vil restauranter i byen tilby hundekjøtt på sine menyer i 10 dager (Aspeli & Dahl, 2018). I forkant slaktes ti tusenvis av hunder (Hugo, 2018), og hvert år får festivalen mye omtale og kritikk i medier i hele verden. Yulin-festivalen har en tendens til å dukke opp i norske medier i perioder rett før eller under festivalen, og kan sees på som et nyhetsikon. Det vil si en

historie eller hendelse som blir så kjent og sterk at den blir brukt igjen og igjen, ofte også i andre nyhets saker for å forklare nye hendelser (Lee et al., 2011, s. 336). Nyhetsikoner vekker følelser og minner om kulturelle temaer og spenninger, og hvordan journalister bruker dette kan enten utfordre eller styrke det som er akseptert i samfunnet (Lee et al., 2011, s. 336). Ettersom Yulin-festivalen kan sees på som et nyhetsikon har jeg derfor valgt dette som tema i oppgaven.

Ifølge Edward Said (1978) betegnes “de orientalske” som Asia og Østen, geografisk og kulturelt (Said, 1978, s. 31). Orientalismen er en teori som omhandler hvordan Vesten: Europa og USA, ser på Østen: Asia, Nord-Afrika og Midtøsten, med sine vestlige briller (Kerboua, sitert av Ranji, 2021, avsn. 4). Med vestlige briller, menes det med et syn som ser på Østen som ‘avvikende’, ‘primitiv’ eller ‘mindreverdig’ (Said, 1978, sitert av Ranji, 2021, avsn. 9). Orientalistisk terminologi er hovedsakelig karakterisert av generaliseringer (Said, 1978, sitert av Ranji, 2021 avsn. 4). Dette kan være med på å forme et “oss” og “dem” syn.

Mediene, slik som alle andre institusjoner, er avhengig av inntekter for å gå rundt. Hvordan mediene i Norge tilegner seg inntekt er derimot ulik. Nettavisen er som de fleste andre aviser i Norge, en privateid bedrift. De er altså avhengig av avkastning, og må dermed tilpasse seg markedets behov (Sjøvaag, 2020, s.109), for å få solgt sine produkter, som i dette tilfellet er nyheter. NRK er et statseid mediehus, finansiert av skattebetalerne, noe som setter krav om å tilby noe for alle (Sjøvaag, 2020, s.109). De er ikke avhengige av klikk eller abonnementer for å gå rundt.

1.2 Problemstilling

Som nevnt høster Yulin-festivalen mye omtale i media i hele verden. Norske medier er intet unntak. Ut ifra mine funn i denne oppgaven omtales festivalen hovedsakelig negativt. Med dette utgangspunktet har jeg formulert følgende problemstilling:

Problemstilling: Hvordan reflekterer Nettavisens og NRKs journalistiske dekning av Yulin-festivalen i Kina orientalistiske holdninger?

For å undersøke dette har jeg tatt for meg disse underspørsmålene:

- Ord og språk er makt. Hvilke negativt ladede ord blir brukt for å spille på leserens patos?

- Hvilke forskjeller er det i NRK og Nettavisens utvalgte artikler om Yulin-festivalen?

Hypotese: NRK som statsfinansiert mediehus bruker færre negativt ladede ord enn Nettavisen i sine artikler som omhandler Yulin-festivalen, da de ikke er avhengige av klikk for å overleve.

Nettavisen har gjennom mange år omtalt Yulin-festivalen, enten som nyhetsartikler, kronikker eller meningsjournalistikk.

NRK er Norges statskanal og landets offentlige eide allmennkringkaster. Også i NRK blir Yulin-festivalen omtalt i flere artikler, som i likhet med Nettavisen, er publisert i flere kategorier.

Oppgavens besvarelse vil inneholde en kvantitativ innholdsanalyse av 10 saker der Nettavisen og NRK har omtalt festivalen i kategorien nyhetsartikler. Den vil også inneholde en komparativ studie av funnene fra de to mediehusene.

1.3 Formål, oppbygging og konklusjon

Formålet med denne bacheloroppgaven er å belyse eventuelle normative og generaliserende tendenser Nettavisen og NRK har publisert i sine artikler om Yulin-festivalen, gjennom en innholdsanalyse av artikler funnet via Retriever, med fokus på retorikk og kvantitativ koding. Ved å belyse denne problematikken, vil det kunne bidra til å øke forståelsen av hvordan journalister kan omtale slike temaer, og andre nyhetsikoner, med varsomhet, og på en måte som ikke vil bidra til stereotyper og generalisering av blant annet Kina eller kinesere.

I denne oppgaven vil jeg først forklare hvordan en kvantitativ innholdsanalyse er blitt benyttet, for å på en strukturert måte komme frem til svar på spørsmålene jeg har lagt vekt på underveis i forskningen. Jeg vil også gå inn på avgrensninger, og begrunne artiklene jeg ikke har tatt med i kodingen.

Deretter vil kapittelet om teori deles inn i tre: fallgruver i utenriksjournalistikken, Edward Saids orientalisme, og finansieringens påvirkning i norske medier. Her vil jeg presentere relevant litteratur som vil bidra til å støtte opp under drøfting som finner sted i påfølgende kapittel.

I kapittel 4 vil jeg presentere funn og analyse, og drøfte disse funnene opp mot teorien.

I siste kapittel fremlegger jeg konklusjonen, der det forekommer at Nettavisen i større grad enn NRK bruker negativt ladede ord, samtidig som de hyppigere spiller på leserens patos og oftere viser mangler på nyanser. Likevel viser begge mediehus tendenser til refleksjon av orientalistiske stereotyper ved blant annet mangel på motvekt og kontakt med lokalbefolkning. Begge mediehus benytter seg i stor grad av sekundærkilder og andres dekning av yulin-festivalen, og kan gi et inntrykk av å snakke “om” og ikke “med”.

1.4 Avgrensninger

Jeg har valgt å avgrense den kvantitative retoriske tekstanalysen til et utvalg artikler publisert på Nettavisen og NRK. I forarbeidet med tematikk og problemstilling ønsket jeg å ta utgangspunkt i en tabloidavis som har skrevet om Yulin-festivalen ved flere anledninger, og over flere år. Etter å ha foretatt søk på Retriever fant jeg ut at Nettavisen hadde nettopp dette. Nettavisen er en tabloid avis som er avhengig av klikk og salg for å overleve. Som nevnt innledningsvis er min hypotese at Nettavisen benytter seg mer av patos i sine artikler, da de er avhengige av lesere for å gå rundt. Patos handler om å appellere til publikums følelser, og de følelsene avsenderen og publikum har for budskapet som formidles (Alme & Vestad, 2014, s.103). I journalistikken finnes patos oftest i forbruker- og underholdningsjournalistikk (Alme & Vestad, 2014, s. 103). Men uansett sjanger, kan det å spille på patos vekke oppsikt og dermed føre til klikk.

NRK er Norges rikskringkaster. I den forbindelse er det relevant å analysere hvordan de omtaler Yulin-festivalen, og på hvilken måte de fremstiller Kina i denne konteksten. “Alle” eier NRK, ettersom mediehuset er finansiert av skattebetalerne, og dermed må innholdet gjenspeile eiernes interesser (Sjøvaag, 2020, s.109). Selv om eierne, altså “alle”, ikke bruker kanalen, er de nødt til å bidra til dets finansiering (Sjøvaag, 2020, s. 113). Dette er fordi det er et samfunnsgode at flertallet har tilgang på informasjon, opplysninger og underholdning som NRK tilbyr, som igjen skal bidra til å styrke det norske demokratiet, samt språket og kulturen (Sjøvaag, 2020, s. 113).

Da jeg skulle hente ut artikler å kode, måtte jeg holde meg til et utvalg på bakgrunn av bacheloroppgavens begrensninger. Jeg har dermed kun tatt med artiklene jeg har funnet via mine søk på Retriever, og ikke tatt med andre artikler som er hyperkoblet i utvalget. Likevel er dette et utvalg som kan være representativt for dekningen av Yulin- festivalen i de to mediehusene.

Yulin-festivalen, er som nevnt tidligere i oppgaven, en festival som har høstet mye kritikk og medieomtale siden sin oppstart i 2010. I lyset av orientalismen, utfordringene med utenriksjournalistikk, og ulikhetene som kan forekomme i journalistikken som produseres basert på ulike finansieringsmodeller, valgte jeg denne festivalen som tema for artiklene jeg har analysert i denne oppgaven.

Med dette grunnlaget vil jeg sammenligne funnene som kommer frem i Nettavisen og NRK. Ettersom de to mediehusene har forskjellige finansieringsmodeller, vil sammenligning av funnene kunne vise interessante komponenter som vil besvare hypotese og problemstilling.

Kapittel 2. Metode

Formålet med denne bacheloroppgaven er å finne ut om hvordan Nettavisen og NRK reflekterer orientalistiske stereotyper i deres omtale av Yulin-festivalen. For å finne ut av dette og besvare problemstillingen på best mulig måte, brukte jeg metoden kvantitativ innholdsanalyse. Altså, dataregistrering og analyseteknikk som søker mot en systematisk, objektiv og kvantitativ beskrivelse av innholdet (Kerlinger, 1986, sitert i Østbye et al., 2013, s. 208). En kvantitativ innholdsanalyse kan blant annet finne ut hvordan mediene fremstiller ulike grupper i samfunnet (Østbye et al., 2013, s. 209). Denne metoden har gitt meg oversikt over hvordan Yulin-festivalen blir omtalt i de utvalgte artiklene.

2.1 Utforming

En kvantitativ innholdsanalyse gjør det mulig å beskrive innholdet, men også gi grunnlag for antakelser eller hypoteser (Østbye et al., 2013, s. 229). Dette vil gjøre det mulig å besvare problemstillingen bedre. Det finnes flere strategier for hvordan man utfører en kvantitativ innholdsanalyse. Før jeg satt i gang arbeidet, var det derfor viktig å finne ut hvilken måte jeg skulle analysere tekstene på. For å best besvare problemstillingen valgte jeg å gå frem ved å kode antall negativt ladede ord brukt i artiklene. Negativt ladede ord spiller på følelser, patos, og kan gi leseren negative assosiasjoner. Dermed fokuserer innholdsanalysen på retorikk og kvantitativ koding.

2.2 Datainnhenting og utvalg

For å finne frem til artiklene jeg har analysert, benyttet jeg meg av Retriever. Her foretok jeg systematiske søk for å få de ønskelige resultatene.

Materialet jeg har innhentet og var på utkikk etter var nettartikler som *omtaler* Yulin-festivalen. Det vil si, selve artikkelen må nødvendigvis ikke være vinklet på festivalen, men for at det skal være analysegrunnlag må den i en eller annen form omtale den. Jeg valgte å eliminere meningsjournalistikk, ytringer og kronikker, - og analyserte kun nyhetsartikler. Dette gjorde jeg for å analysere innhold som er produsert av journalister, som i utgangspunktet skal holde seg objektive, noe ikke kronikk,- menings,- eller ytringsforfattere er nødt til å gjøre.

Festivalen har sin opprinnelse fra 2010. Jeg filtrerte søket fra 1. januar 2010 frem til 28. februar 2024, som var datoen jeg foretok søkene på Retriever. Som nevnt tidligere, er artiklene kodet kun basert på artikler funnet på Retriever, ikke andre artikler som er hyperkoblet i utvalget på bakgrunn av oppgavens begrensninger. Totalt har jeg analysert 10 artikler, derav 5 fra Nettavisen og 5 fra NRK.

Da jeg skulle begynne å innhente data, var det viktig å ha et konkret tema utarbeidet på forhånd (Johannessen et al., 2018, s. 23). Jeg valgte å fokusere på patos da jeg kodet dataen, som handler om å appellere til publikums følelser (Alme & Vestad, 2014, s.103). Dette gjorde jeg ved at samtidig som jeg leste gjennom, markerte jeg negativt ladede ord, som spiller på patos i den forstand at de gir leseren negative assosiasjoner eller følelser; slik som for eksempel tristhet eller avsky. Jeg delte dem opp i to tabeller - én for NRK og én for Nettavisen, der jeg skilte mellom brødtekst og sitater. Det var viktig å skille mellom brødtekst og sitat, slik at det er mulig å se forskjell på hvor ofte negativt ladede ord kommer frem hos journalistene som har forfattet artiklene, kontra kildene som er intervjuet.

2.3 Svakheter ved metoden

En svakhet med denne metoden, der hovedvekten ligger på retorikk, er at de negativt ladede ordene som ble kodet er preget av min egne subjektive oppfattelse av ord som gir meg, som leser, en negativ følelse. Negativt ladede ord betyr heller ikke at noe nødvendigvis er orientalisme. I tillegg har jeg måttet forholde meg til et utvalg artikler fra Nettavisen og NRK. Selv om disse kan være representative for tematikken i de to mediehusene, har jeg ikke fått analysert alt av materiale. Dette er som nevnt ytringer, kronikker og debattinnlegg, og heller ikke andre artikler som er hyperkoblet i utvalget. Problemstillingen vil da kun bli

besvart på bakgrunn av de kodede artiklene, selv om det finnes flere relevante artikler hos begge mediehus. Likevel var en kvantitativ innholdsanalyse med vekt på retorikk det rette metodevalget for å besvare problemstillingen på best mulig måte.

Kapittel 3. Teori

Under dette kapittelet vil jeg fremlegge relevant teori og litteratur, som vil bidra til å bygge opp under drøfting og svaret på problemstillingen. For å kunne drøfte med godt grunnlag har jeg delt inn teorikapittelet i tre deler for å styrke argumentene mine i analysen: *Å dekke land langt borte: fallgruver i utenriksjournalistikken, Orientalismen og Finansieringens påvirkning i norske medier.*

3.1 Å dekke land langt borte: fallgruver i utenriksjournalistikk

Vi er avhengige av mediene for å holde oss oppdatert om hva som foregår i verden rundt oss. Men det er ikke nødvendigvis bare enkelt å dekke omverdenen, spesielt når det kommer til land som er langt unna ens eget, både geografisk og kulturelt. Forskningsartikkelen *Reporting Foreign Places: Challenges and Prospect*, gjort av Gayatri Rai og Sunil Kumar Jha (2016), tar for seg en rekke relevante spørsmål om mekanismene for utenriksdekningen, og blant annet hvordan man sikrer objektivitet.

Å dekke utenlandske nyheter kan være en utfordrende sjanger for journalister av flere grunner. Disse utfordringene belyser Jha og Rai (2016) i forskningsartikkelen.

For det første vil det være en utfordring for en journalist å holde seg objektiv i dekningsen av andre land, altså å gi nøyaktig og upartisk informasjon (Hornmoen & Stensen, 2021, s. 36), fordi journalisten ofte kan reflektere den politiske og kulturelle konteksten fra sitt eget hjemland (Jha & Rai, 2016, s.113). I tillegg kan det være utfordrende å kjenne til en hel historie eller en kultur da en skal dekke utenlandske hendelser (Jha & Rai, 2016, s. 112). Men, problemet oppstår om journalisten selv bruker egen kultur som et referansepunkt, da det i verste fall kan oppstå skjeve fremstillinger av “de andre” (Van Ginneken, 1998, s. 126, sitert av Jha & Rai, s. 113).

Vi har en tendens til å forholde oss til dem som er likest oss selv, uten at det nødvendigvis er noe galt med dette i seg selv. Men ifølge Van Ginneken (1998), sitert av Jha & Rai (2016), samles journalister ofte sammen når de rapporterer utenlands, og skaper et form for samfunn bestående av blant annet vestlige mediefolk, og andre høytstående

mennesker fra vesten (Van Ginneken, 1998, s.134, sitert av Jha & Rai, s. 113). Dette kan være med på å fremme skjevheter i rapporteringen tilbake til eget hjemland.

En annen interessant fallgrube som blir presentert i rapporten til Jha og Rai (2016), er fenomenet med offer-skurk diskursen; i globale nyhetssaker blir det ofte fremstilt ofre som trenger redning fra skurker (Jha & Rai, 2016, s. 115). Forfatterne mener at denne diskursen har blitt spesielt innflytelsesrik siden 1980-tallet, og har til og med produsert en industri av blant annet hjelpeorganisasjoner som spesialiserer seg på å hjelpe “de svake” (Jha & Rai, 2016, s. 115).

Som nevnt innledningsvis i dette underkapittelet, er vi avhengig av mediene for å holde oss oppdatert på verdensbildet rundt oss. Utenriksjournalistikken er en viktig del av samfunnsoppdraget, men fallgruvene kan gjøre at det i verste fall reflekteres et lite helhetlig verdensbilde. Ved å se disse utfordringene kan vi forhåpentligvis få bredere innsikt i medias rolle i formingen av vårt syn på verden, menneskene og de ulike kulturene rundt oss.

3.2 Orientalismen

Gjennom historien har begrepet orientalisme betydd så mangt. Blant annet betydde orientalisme i det 18.- og 19. århundre, arbeidet med en orientalist; en lærd bevandret i språk- og litteratur-orientens natur, som i dette tilfellet refererer til Midtøsten og Asia (Macfie, 2000, s. 1). Begrepet holdt denne betydningen frem til avkoloniseringen som fulgte etter andre verdenskrig (Macfie, 2000, s. 1).

Begrepet orientalisme som ble formulert av Edward Said, en palestinsk-amerikansk forfatter og litteraturhistoriker, beskriver blant annet antakelser og diskursive praksiser som ble brukt til å produsere, tolke og evaluere kunnskap om ikke-europeiske folk (Kohn & Reddy, 2023, avsn. 26). I tillegg beskrives orientalismen som en akademisk studie om Asia og Midtøsten, og en praksis som er med på å definere Europa ved å skape en stabil skildring av dets andre, konstituerende ytre (Kohn & Reddy, 2023, avsn. 26.). Det vil si, kontinentets eksterne faktorer som bidrar til å forme og definere dets identitet.

Saids hovedpoeng med orientalismen er bruken av større generaliseringer, og et vokabular som er begrenset basert på inndelingen mellom to halvdelar: Vesten og ikke-Vesten (Said, 1978, sitert av Ranji, 2021, avsn. 9). Dette kommer til syne ved en typologi av “rasjonell, overlegen, utviklet”, kontra “avvikende, primitiv, mindreverdige” (Said, 1978, sitert av Ranji, 2021, avsn. 9). Dette vil bli spesielt viktig i drøftingsdelen av oppgaven.

3.3 Finansieringens påvirkning i norske medier

Aviser og mediehus, er som alle andre, avhengig av inntekter for å overleve. Hvordan norske mediehus tjener penger er derimot forskjellig. Mange av de store, norske mediene er privateide virksomheter, som lever på annonseinntekter og lesere, slik som Nettavisen. I Norge har vi også en statlig finansiert kringkaster, som er NRK. Ulike økonomiske grunnlag gir ulike føringer for hva mediehusene produserer (Sjøvaag, 2020, s.109). Innholdet i media gjenspeiler hvem som eier det; der NRK eies av “alle” må de produsere innhold som treffer “alle”, mens privateide Nettavisen er avhengige av avkastning og må tilpasse seg massenes smak (Sjøvaag, 2020, s.109). For eksempel vil privateide mediehus som er avhengige av klikk og abonnementer for å overleve, sannsynligvis ha større utvalg av markedsdrevet innhold, i motsetning til NRK som har et særlig ansvar for å prioritere samfunnets mangfold, inkludert minoriteters interesser.

Underholdning kan ofte være mer interessant enn informasjon. Det gjør at staten regulerer mediefeltet, på grunn av frykt for markedssvikt (Sjøvaag, 2020, s. 111). Markedssvikt betyr at markedet alene ikke er i stand til å skape et mangfold av valg (Pickard, 2014, sitert av Sjøvaag, 2020, s. 111). Det vil si at det er en frykt for at medienes behov for inntjening og økonomi er det som til slutt vil styre hva slags journalistikk som produseres, og det hovedsakelig vil prioriteres underholdning fremfor informasjon. Dette er også spesielt relevant etter at avisene har minsket antall annonsekunder som følge av store digitale plattformer, slik som for eksempel Facebook, noe som gjør dem enda mer avhengig av abonnementer og klikk for avkastning. Uten andre motivasjoner enn profitt, vil de private mediebedriftene produsere mer underholdning enn informasjon, med ønske om å tilfredsstille majoriteten av kunder (Sjøvaag, 2020, s.113). NRK, som statsfinansiert mediehus, er ikke avhengig av lesere eller klikk for å overleve. De står heller ikke i en posisjon der de er nødt til å tilpasse sine nyheter etter markedet, men kan produsere journalistikk som er viktig for borgerne i samfunnet, selv om det kan bli mindre lest enn saker som har høyere underholdningsverdi. Det er et gode for samfunnet at flertallet har tilgang på informasjon, opplysning og underholdning som bidrar til å blant annet styrke demokratiet, språket og kulturen (Sjøvaag, 2020, s.113), og bidrar til å sikre mangfold (Sjøvaag, 2020, s.119). Men det er også viktig for demokratiet at vi har de privateide mediene, da de ikke er eid av staten og er dermed totalt uavhengig av systemet de skal overvåke (Sjøvaag, 2020, s.119).

I lyset av den teoretiske innsikten presentert i kapittelet, vil det kommende kapittelet blant annet vise eksempler på hvordan de teoretiske rammene reflekteres i praksis, i de utvalgte artiklene for oppgaven.

Kapittel 4. Funn og analyse

I dette kapittelet vil jeg fremlegge mine funn og relevante bemerkninger, og drøfte dem opp mot den presenterte teorien.

4.1 Funn

Totalt kodet jeg 10 artikler, derav 5 fra Nettavisen og 5 fra NRK. Artiklene analysert er fra perioden 2014 frem til 2020. Jeg har foretatt mine søk fra 2010, men de utvalgte artiklene begynner først fra 2014.

Analyserte nyhetsartikler fra Nettavisen og NRK

NETTAVISEN	Publisert:	NRK	Publisert:
Snart kan det bli forbudt å spise hund i Kina	10. april 2020	Kinesere vil heller ha hunder som kjæledyr enn å spise dem	10. juni 2016
Hundekjøttfestivalen i Kina: -- De fleste hundene er stjålet fra hjemmene sine	20. juni 2016	Norsk Kennel Klubb trues med utestengelse	8. juli 2015
På denne festivalen spiser de hunder	19. juni 2014	Hundeeiere boikotter "VM" i Kina	26. juni 2015
Raser mot grotesk hundefestival	20. juni 2014	Kontroversiell hundekjøttfestival i gang i Kina	21. juni 2015
Ber nordmenn styre unna blodige hundekamper	5. mars 2015	Ikke mer hund eller katt på menyen	26. januar 2010

Created with Datawrapper

Tabell 1: Viser oversikt over de utvalgte analyserte nyhetsartiklene fra Nettavisen og NRK, og datoen de ble publisert.

Negativt ladede ord i Nettavisens artikler om Yulin-festivalen

Brødtekst			Sitat	
1	Trist	1	Forferdelig	1
2	Fordømmes	1	Stjele/stjålet	2
3	Stjålet	5	Forvirret	1
4	Slått ihjel	1	Velferdsproblem	1
5	Kuttet over strupen	1	Ondskap	1
6	Utradisjonell	1	Hjerteskjærende	3
7	Flådd/Flådde	2	Grusomt/grusomhet	5
8	Dyreplageri	1	Sjokkerende	2
9	Helsetrussel	1	Lider/lidelse	4
10	Forgiftet	1	Smertelig	2
11	Sjokk	1	Forfjamset	2
12	Sult	1	Forrådt	2
13	Dehydrering	1	Fordømt	1
14	Traumatisert	1	Ekstrem nød	1
15	Livredde	1	Grufull	1
16			Motbydelig	1
17			Tortur	2
18			Dyreplageri	1
19			Horribelt	1
20			Ubegripelig	1
21			Sint	1
22			Uakseptabelt	1
23			Mishandle	1
24			Flås levende	1
25			Barbari	1
26			Livredde	1

Created with Datawrapper

Tabell 2: Viser oversikt over de negativt ladede ordene kodet i Nettavisens 5 analyserte nyhetsartikler om Yulin-festivalen. Totalt antall ulike ord er 37, der flere er kodet flere

ganger, som ga et antall på 61, derav 20 i brødtekst og 41 i sitater. Gjennomsnittlig antall negativt ladede ord er 12 per artikkel.

Negativt ladede ord i NRKs artikler om Yulin-festivalen

Brødtekst		Sitat		
1	Tyveri	2	Skade	1
2	Trues/Truer	1	Trussel	1
3	Mishandling	1	Mishandling	2
4	Utestengelse	1	Dramatisk	1
5	Fnyser	1	Forferdelig	2
6	Stjålet	2	Piner	1
7	Avsky	1		
8	Fordømmelse	1		
9	Dårlig	1		
10	Drap	1		

Created with Datawrapper

Tabell 3: Viser oversikt over de negativt ladede ordene kodet i NRKs 5 analyserte nyhetsartikler om Yulin-festivalen. Totalt antall ulike ord er 14, der flere er kodet flere ganger, som ga et antall på 20, derav 12 i brødtekst og 8 i sitater. Gjennomsnittlig antall negativt ladede ord er 4 per artikkel.

I Nettavisens 5 analyserte nyhetsartikler om Yulin-festivalen, kodet jeg 37 negativt ladede ord i artiklene. Noen av ordene er slått sammen med andre, da de er det samme, men skrevet på forskjellig vis, som for eksempel “flådd” og “flådde”. Flere ord gikk igjen flere ganger i de ulike artiklene, og totalt kodet jeg 61 negativt ladede ord på de 5 artiklene. Blant de 61 gangene, forekom 20 av dem i brødtekstene, og 41 i sitater. Dette gir et gjennomsnitt på 12 negativt ladede ord per artikkel.

Artiklene analysert fra NRK var også 5. Totalt antall ulike negativt ladede ord som kom frem i artiklene var 14, der de totalt er brukt 20 ganger. Blant de 20 gangene, forekom 12 av dem i brødtekst, og 8 i sitater. I NRKs artikler om Yulin-festivalen er det gjennomsnittlige antallet negativt ladede ord 4 per artikkel.

4.2 Språk er makt

Ifølge Alme og Vestad (2014) inneholder oppfatningen av ord minst tre opplevelseskomponenter: 1: referansen - det ordet står for og viser til, 2: assosiasjoner - tanker ordet gir hver av oss, og 3: følelser - kulturavhengige assosiasjoner (Alme & Vestad, 2014, s. 23). Som journalister blir språket vårt lagt merke til, enten det er bevisst eller ikke. At språket er makt, betyr at språkbruken avsenderen velger, påvirker oppfatningen mottakeren får av budskapet og strukturerer inntrykket en får (Alme & Vestad, 2014, s. 22).

Yulin-festivalen er en festival mange rynker på nesen til. Hunden har sin status i det norske samfunnet som menneskets beste venn, og ikke noe som hører til på tallerkenen. Likevel, når Yulin-festivalen dekkes, kan det etter mine funn virke som den dekkes slik som om den er ment til å overbevise leseren om at festivalen er grusom, uten at leseren selv får gjøre seg opp en mening.

Etter å ha kodet antall negativt ladede ord i de valgte artiklene fra Nettavisen og NRK, viste det seg at Nettavisen bruker flere negativt ladede ord totalt, og i snitt per artikkel. Likevel er det en forskjell i hvor de negative ordene ligger. Hos Nettavisen er hovedvekten av de negativt ladede ordene å finne i kildenes sitater, enten de er primære eller sekundære. Men hos NRK er majoriteten av ordene å finne i brødteksten.

I NRKs artikler er de negativt ladede ordene som går igjen oftest i brødteksten 'tyveri' og 'stjålet'. Disse dukker opp når det forklares om hvor hundene som slaktes og spises kommer fra. I sitatene er det 'mishandling' og 'forferdelig' som er brukt flest ganger. Selv om både 'tyveri' og 'stjålet' er negativt ladede ord, da det kan gi leseren assosiasjoner med kriminalitet, kan det virke som 'mishandling' og 'forferdelig' spiller mer på lesernes følelser.

I Nettavisen er det også ordet 'stjålet' som oftest går igjen i brødtekstene. I sitatene er det 'grusomt', 'lidelse' og 'hjerteskjærende' som har blitt kodet flest ganger. På lik linje med NRK er det de negativt ladede ordene i sitatene som ser ut til å spille mest på patos. Gjennom språket legger vi føringer for forståelsen av det vi formidler (Alme & Vestad, 2014, s. 25). Ut fra mine funn, kan det se ut som, som nevnt innledningsvis i underkapittelet, at artiklene skal bevise for leserne at Yulin-festivalen er grusom, og den hyppige bruken av de negativt ladede ordene kan være med på å legge føringer for hva leseren skal mene.

Språket er makt, og ordvalget vårt kan formidle ulike holdninger (Alme & Vestad, 2014, s. 22), direkte eller indirekte. Blant annet kan det være med på å skille oss fra hverandre, inn i ulike grupper.

4.3 “Oss” og “dem”

Når vi formidler at noen på et vis er annerledes enn flertallet, kan det bidra til å skille mellom grupper der det ikke finnes saklig grunnlag, der “vi” er noen, og “de” er noen andre (Alme & Vestad, 2014, s. 21).

I de utvalgte artiklene kan det i flere tilfeller virke som det presenteres et skille mellom “oss” og “dem”, både formidlet av journalisten selv og i kilders sitater. Som for eksempel i Nettavisens artikkel *På denne festivalen spiser de hunder* (2014), der journalisten skriver;

Innbyggere i den sørlige kinesiske byen Yulin feirer sommersolverv på en utradisjonell måte, i hvert fall sett på med europeiske øyne (Paust, 2014).

Ordet ‘utradisjonell’ kan oppfattes som et virkemiddel for å vise en distanse mellom “oss” i Europa, og “dem” i den kinesiske byen. I denne settingen kan ordet virke som en metode for å sammenligne seg med, og vise til noe som skiller seg fra egne normer. Ifølge Språkrådets digitale ordbok, betyr ‘utradisjonell’ uvanlig eller uortodoks (Bokmålsordboka, 2024).

Likevel er hundespising en tradisjon som strekker seg hundrevis av år tilbake i flere deler av verden, selv om det i dag ikke er like utbredt (Serpell, 2004, sitert av Serpell, 2009, s. 640).

I en annen artikkel fra Nettavisen blir skuespiller og modell, Aylar Lie, intervjuet som en reaksjon på artikkelen nevnt over. I artikkelen *Raser mot grotesk hundefestival* (2014) blir hun sitert med dette:

Det er et paradoks for meg at Kina, et av verdens mektigste land som i løpet av det siste tiåret har gjennomgått en utrolig utvikling og modernisering, ikke gjør mer for å stoppe dette. Men, om ikke flere kinesere selv tar ansvar, får vi gjøre hva vi kan på deres vegne. (Lie, sitert av Paust, 2014)

I artikkelen til Jha og Rai (2016) presenterer de offer-skurk diskursen, der de fremlegger fenomenet med at det ofte blir fremstilt ofre som trenger redning fra skurker i globale nyhetssaker (Jha & Rai, 2016, s. 115). I dette sitatet kan det tolkes som om Lie presenterer hundene i Kina som *ofrene*, der de som spiser dem er *skurkene*. Hun legger vekt på at Kina, som hun formulerer som et av verdens mektigste land, ikke gjør mer for å redde *ofrene*, og legger det dermed fram som om “vi” i Norge må redde *ofrene* fra *skurkene* selv. Lie legger

også frem noe som kan oppfattes som et tydelig skille mellom “oss” og “dem” i siste setning, der hun presiserer at om ikke flere kinesere selv tar ansvar, får “vi” gjøre det på “deres” vegne.

I samme artikkel sammenligner Lie Norge med Kina når tematikken beveger seg inn på dyrevelferd for alle dyr som etterhvert skal slaktes og spises;

Det innebærer blant annet muligheten til å bevege seg, godt kosthold og at slaktingen utføres momentant og uten unødvendig smerte. Mitt inntrykk er at bønder i Norge utviser stor respekt for sine dyr, og det er på tide at Kina etterlever denne tilnærmingen. Barbari burde tilhøre den fjerne fortid, og må nå ta slutt! (Lie, sitert av Paust, 2014)

I Edward Suids *Orientalism* (1978), sitert av Ranji (2021), pekes det på klassifiseringen som kommer til syne i orientalismen, der Vesten blir fremstilt som “rasjonell”, “overlegen” eller “utviklet”, i motsetning til Østen som sees på som for eksempel “underlegen” eller “avvikende” (Said, 1978, sitert av Ranji, 2021, avsn. 9). I dette sitatet kan det virke som om Kina fremstilles som et land som ikke vet hva de holder på med når det kommer til generell dyrevelferd, og som bør ta lærdom av norske bønder som utøver stor respekt for sine dyr. Dette uten å vise til noen form for eksempler eller kilder for å støtte opp under hennes ‘inntrykk’, annet enn Yulin-festivalen, som i teorien ikke kan kobles opp mot Kinas generelle dyrevelferd.

I NRKs artikkel *Hundeeiere boikotter “VM” i Kina* (2015) blir Per Nymark i Norsk Kennel Klub region Trøndelag intervjuet i forbindelse med deres oppfordring til norske medlemmer om å boikotte ‘World Dog Show’, som skulle finne sted i Kina i 2019, på bakgrunn av Yulin-festivalen. Også her kan det se ut som det blir fremstilt et tydelig skille mellom “oss” og “dem”:

Det er en kulturkollisjon her, for dette er noe som er vanlig i Østen, mens det er utenkelig for oss. Vi spiste hund i Norge før, men da var det hungersnød. De spiser ikke hund i Kina fordi de ikke har annen næring (Nymark, sitert av Heggdal, 2015).

I dette sitatet kan det tolkes som et skille mellom “vi” og “de andre”, ved å påpeke det han kaller en ‘kulturkollisjon’ og ‘noe som er vanlig i Østen’, mens det for nordmenn er helt ‘utenkelig’ å skulle spise hund. Nymark trekker også inn at dette ikke var fremmed for

nordmenn tidligere, men sier videre noe som kan tolkes som rasjonalisering; at det kun var på grunn av hungersnød. Videre sammenligner han Norge med Kina, da han forklarer at de ikke spiser hund i Kina fordi de ikke har annen næring. Igjen kan det trekkes tråder til orientalismen, der Vesten blir fremstilt som “de rasjonelle” og de “utviklede” (Said, 1978, sitert av Ranji, 2021, avsn. 9), med tanke på at det fremlegges at “vi” tross alt har sluttet å spise hund, ettersom vi ikke lenger står overfor hungersnød i samfunnet. Selv om Kina ikke står overfor hungersnød, men det fortsatt i noen deler av landet spises hund, kan det tolkes som om de blir speilet som “avvikende”, da de ikke har etterfulgt “vår” utvikling. Heller ikke Nymark kommer med informasjon som støtter opp under sin påstand om at man i Norge kun spiste hund på grunn av hungersnød.¹

Eksemlene som kan vise et skille mellom “oss” og “dem”, kommer oftest frem i sitater fra kilder, både i Nettavisen og i NRK. I løpet av forskningen har jeg observert mangelen på motvekt og lokale kilder hos begge mediehus. Dette har gjort meg spørrende til kildevalgene som er tatt i de utvalgte artiklene.

4.4 Kildebruken

4.4.1 Mangel på faktahenvisning

En journalist kan bestemme seg for å ha en kritisk holdning til det den hører, eller ikke (Fossum & Meyer, 2008, s. 99). Ved flere anledninger i artikkel-utvalget oppstår det eksempler der det er mangel på relevante kilder. Dette i form av motvekter som kunne nyansere artiklene, eller kontakt med lokale kilder. Men det oppstår også ved flere anledninger mangel på faktahenvisning, fra både kilder og journalist ved ulike påstander. I Nettavisens artikkel *Ber nordmenn styre unna blodige hundekamper* (2015), som ikke vinkler på Yulin-festivalen, men på hundekamper i en annen kinesisk by, blir Yulin-festivalen omtalt i slutten av artikkelen. Før jeg går inn på kildenbruken i dette eksempelet, vil jeg trekke inn spørsmål til hvorvidt festivalen er nevnt i denne artikkelen i utgangspunktet. Utover det at begge artiklene omhandler hunder i Kina, kan det være utfordrende å se en forklaring på hvorfor festivalen trekkes inn i artikkelen. Mot slutten av artikkelen presenteres mellomtittelen *Hundekjøttfestival*, der festivalen fremlegges uten en naturlig overgang fra tidligere tematikk i brødtekst. I denne delen kan man se mangel på faktahenvisning:

¹ Etter min research og forskning i forbindelse med denne bacheloroppgaven, har jeg ikke funnet noen relevant litteratur som beretter om Norges bakgrunn for hundespising.

Mange av hundene er gatehunder som er hentet fra rundt omkring i landet. Angivelig er noen av hundene, som slaktes og spises på festivalen, kjæledyr som er blitt stjålet (Paust, 2015).

I en slik påstand, ville det vært naturlig å vise til hvor informasjonen er hentet fra.

Lignende oppstår også i NRK-artikkelen *Norsk Kennel Klub trues med utestengelse* (2015), der administrerende direktør av Norsk Kennel Klub, Trine Hage, intervjues i forbindelse med klubbens oppfordring til nordmenn om å droppe ‘World Dog Show’, som skulle arrangeres i Kina i 2019. Bakgrunnen for oppfordringen var Yulin-festivalen. I artikkelen siteres hun:

NKK var allerede klar over at det spises hund i Kina. Det er viktig å understreke at vår reaksjon ikke er en protest kun mot festivalen, dette er en protest mot mishandling av hunder som skjer i utstrakt grad i landet. Festivalen er en årlig foreteelse, og mishandling av hunder er dagligdags (Hage, sitert av Aas, 2015).

Igen oppstår et spørsmål om hvor informasjonen om at ‘mishandlingen av hunder er dagligdags’ i Kina, er fra.

I tillegg vil jeg igjen trekke inn Lie sitt sitat fra Nettavisens artikkel *Raser mot grotesk hundefestival* (2014), der det diskuteres og sammenlignes Kinas generelle dyrevelferd opp mot Norges. Heller ikke her blir det vist til eksempler eller kilder for å støtte opp under ‘inntrykket’, annet enn Yulin-festivalen.

At en kilde kommer med sine meninger og inntrykk i en nyhetssak gjør ikke artikkelen eller journalisten generaliserende eller orientalistisk. Men det kan bli problematisk når påstandene mangler faktahenvisning som bygger opp under informasjonen. I Vær Varsom-plakatens punkt 3.2 heter det at en skal være kritisk i valg av kilder, og kontrollere at opplysninger som gis er korrekte (VVP, punkt 3.2, 2024). Ifølge Pressens Faglige Utvalgs’ statistikk viser det at dette punktet har toppet fellingsstatistikken i flere år (Hansen, 2024).

I tillegg er det nevneverdig å stille spørsmål ved journalistens kildevalg i sistnevnte artikkel. Skuespiller og modell Aylar Lie presenteres uten annen relevans for tematikken annet enn at hun er en kjent person i Norge, som etter ingressbilde å dømme, har hunder selv. En mulig forklaring på kildeutvalget i gitte artikkel, er økonomiske interesser. Kjendisjournalistikken har en evne til å innhente et stort publikum (Dubied & Hanitzsch,

2014, sitert av Grøtte, 2015, s.2). Slik som Sjøvaag (2020) nevner, vil private mediebedrifter produsere innhold som tilfredsstill majoriteten av kunder, når det kommer til profitt som motivasjon (Sjøvaag, 2020, s.113). Da kan det i så fall tolkes som relevant å bruke Lie, som en kjent person i Norge, for å trekke flere lesere til et allerede oppsiktsvekkende tema.

Å bruke kjendiser i artikler eller å benytte en kilde som uttrykker sine inntrykk eller meninger er ikke i seg selv et problem, men utfordringen kan derimot oppstå når det er mangel på motvekt eller kontakt med de direkte involverte.

4.4.2 Hva med de lokale?

I de utvalgte artiklene fra begge mediehus oppstår det mangler på intervjuobjekter som kunne bidratt til å nyansere bildet, slik som for eksempel innbyggere i Yulin og deres perspektiv, eller ekspertkilder som kan komme med informasjon, fakta og andre opplysninger. Dette er noe som kunne gitt leserne et mer helhetlig bilde, og som dermed kunne gjort dem i stand til å gjøre opp sin egen mening basert på informasjonen som artikkelen kommer med.

I de 10 artiklene analysert, er det kun 1 artikkel som viser antydning til bruk av en lokal kilde. I NRKs *Kontroversiell hundekjøttfestival i gang i Kina* (2015), omtales en lokal kinesisk kvinne som skal ha reddet 100 av hundene som egentlig skulle slaktes og spises på festivalen (Netease, sitert av NRK, 2015). Ellers er det ingen av artiklene som har kontakt med lokale kilder, enten som primær eller sekundærkilder.

Selv om dette ideelt sett kunne vært med på å nyansere og løfte artiklene, er det dog ikke nødvendigvis bare enkelt å komme i kontakt med lokale kilder. Som *Media Freedom Report 2023*, gjort av The Foreign Correspondents club of China (2024) viser, kan selv utenriksjournalister ha vanskeligheter med å få tilgang til kilder (Foreign Correspondents' club of China, 2024, s.8). Da kan man tenke seg at utfordringen ved å få tak i de lokale kildene når en jobber fra Norge, er enda større.

Men journalistikk er å velge, og blant annet må en journalist bestemme seg for hvilke kilder som er relevante (Fossum & Meyer, 2008, s.15).

4.4.3 Enighet om temaet

Som nevnt er det en tydelig mangel på lokale kilder i de utvalgte artiklene. Men i tillegg er det lite representativitet i kildebruken om temaet. Representativitet i kildebruken som målsetting betyr at det skal være fullstendighet i kildebruken: man gjør et utvalg som sikrer hensiktsmessig representasjon av de mulige kildene, og at ikke én eller flere typer observasjoner utelukkes (Fossum & Meyer, 2008, s. 60). Informasjon, fakta og andre

opplysninger fra “den andre siden av saken” kunne gitt leserne et mer helhetlig bilde, og kunne bidratt til at artiklene i større grad ville opplevdes som objektiv rapportering.

I Nettavisens 5 artikler er det ingen som har kilder som byr på motvekt. Kildene som er benyttet består av dyrevernorganisasjoner, dyrevernaktivister, og i ett tilfelle, en kjendis.

I 2 av NRKs artikler kan man se en antydning til motvekt, men ingen av de brukte kildene er intervjuet. Hovedvekten av kilder brukt er også dyrevernorganisasjoner, Norsk Kennel Klub og leder av et lovforslag om å forby å spise hund og katt. Likevel, i NRK-artikkelen *Kinesere vil heller ha hund som kjæledyr enn å spise dem* (2016) skriver journalistene følgende:

Tilhengere hevder at dette er et uttrykk for kulturell arv, og sier at det å spise hunder ikke er noe annerledes enn å spise kuer og kalkuner (Kruse & Svaar, 2016).

Med dette viser journalistene til tilhengerne av festivalen, men kan ikke vise til hvem som har sagt det, eller hvor informasjonen kommer fra.

I en annen artikkel fra NRK *Ikke mer hund eller katt på menyen* (2010), benytter journalisten seg av en motstander av lovforslaget om å forby spising av hund og katt, som har ytret seg på nett:

Hvorfor ikke også forby bruk av griser, kuer og får, skriver en motstander som kaller seg Mummy på Xinhua News Agency's hjemmeside (Krekling, 2010).

Et kildeutvalg som er for lite, betyr i denne sammenhengen at viktige observasjonsdata og viktige innsikter ikke kommer med i arbeidet med rekonstruksjonen: noe har blitt utelukket og det blir en skjevhet (Fossum & Meyer, 2008, s. 61).

Mangelen på motvekt som kan tydes i de utvalgte artiklene, kan bidra til skjevhet i deknningen av tematikken. Men, som nevnt, kan det være vanskelig å få tak i kilder i utenriksdeknningen. Det kan være med på å forklare kildebruken i utvalget.

4.4.4 Sekundærkildene

En førstehåndskilde er kilden som står nærmest den historiske virkeligheten (Clausen, 1968, sitert av Fossum & Meyer, 2008, s. 45). Mens sekundærkildene er informasjonskilder som bygger på andre kilder (Fossum & Meyer, 2008, s. 46). I Nettavisens utvalg har 4 av 5 artikler sekundærkilder, som hovedsakelig har uttalt seg til andre internasjonale mediehus,

som The Guardian, Daily Mail og The Huffington Post. Av disse 4 sakene, baserer 3 av dem seg *kun* på sekundærkilder, og det er ikke gjort noen egne intervjuer med primærkilder gjennom artiklene.

I NRK forekommer bruken av sekundærkilder i 3 av 5 av de utvalgte artiklene, sitert fra hovedsakelig The New York Times og The Guardian. 2 av dem baserer seg *kun* på sekundærkilder.

Ifølge historikeren Olden-Jørgensen, sitert av Fossum & Meyer (2008), vil det ved å vurdere et avhengighetsforhold mellom kilder, være mulig å se hvordan forfatteren av et sekundærmateriale utnytter det primære materialet (Olden-Jørgensen, 2001, sitert av Fossum & Meyer, 2008, s. 46). Dette vil si å undersøke hvordan den som benytter seg av en sekundærkilde bruker informasjonen til å forme sitt eget arbeid. For eksempel, i artikkelen *Ber nordmenn styre unna blodige hundekamper* (2015) fra Nettavisen, som tidligere nevnt ikke omhandler Yulin-festivalen, men som omtaler den mot slutten av artikkelen, blir det brukt en sekundærkilde fra The Huffington Post:

Yulin-festivalen er et grusomt og sjokkerende sted. Det å se dyr som lider, er i seg selv smertelig. Men det er noe virkelig hjerteskjærende ved å se menneskets beste venn så forfjamset og forrådt, har politisk rådgiver i The Humane Society International (HSI) Peter Li, tidligere uttalt til Huffington Post (Paust, 2015).

Et problem som kan oppstå ved å benytte seg av sekundærkilder, slik som i dette eksempelet, er at det kan oppfattes som om journalisten bruker sitatet for å fremme et synspunkt. Dette ved å plukke ut et sitat som er et svar på et spørsmål vi ikke vet hvordan er formulert, og som i utgangspunktet blir brukt uten kontekst.

Bakgrunnen for bruken av sekundærkilder kan dog være flere. Blant annet er det som nevnt større utfordringer med å få tak i kilder i andre land enn det man selv rapporterer fra. Dette er blant flere utfordringer som kan forekomme i utenriksjournalistikken.

4.5 utfordringer med utenriksjournalistikk

Ut fra mine funn har Nettavisen flere negativt ladede ord totalt og gjennomsnittlig, enn NRK i de utvalgte artiklene om Yulin-festivalen. I tillegg bruker Nettavisen mer retorikk i form av patos i sine artikler.

Selv om utenriksjournalistikken er en viktig praksis, er det nødvendigvis ikke den som "selger" mest (Eide & Simonsen, 2009, s. 10). Når journalistikken ikke selger, generer den heller ikke penger til mediehuset. Ifølge Sjøvaag (2020), vil de private mediehusene produsere mer underholdning enn informasjon, med ønske om å tilfredsstille flest mulige kunder, når målet er profitt (Sjøvaag, 2020, s. 113). For at sakene om Yulin-festivalen, som utenriksaker, da skal selge mer, kan det da være en mulighet for at det benyttes mer patos, og i dette tilfellet, mer bruk av negativt ladede ord. Mer patos vil sannsynligvis generere høyere lesertall, som igjen vil generere mer penger.

En annen viktig ting å peke på når det kommer til mine funn knyttet opp mot utenriksjournalistikken, er at NRK har egen utenriksjournalist i Kina, noe ikke Nettavisen har. Dermed er det naturligvis mer utfordrende for Nettavisen å få tak i lokale kilder i Kina. Likevel har heller ikke NRK intervjuet lokale kilder i de analyserte artiklene, noe som igjen kan mulig forklares ved vanskeligheten av å få tak i lokale kilder, slik som funnene viser i *Media Freedom Report 2023* (2024). Mangelen på utenriksreporter og vanskeligheter ved å få tak i lokale kilder, kan ha bidratt til å gjøre det utfordrende for begge mediehus å lage nyanserte og balanserte artikler om temaet.

Selv om det er vanskelig, om ikke umulig å vise årsakssammenheng, kan utfordringene ved utenriksjournalistikken være en faktor som kan indikere utfallet av forskningen i denne bacheloroppgaven, og ikke nødvendigvis fordi det speiler journalistens eller mediehusets orientalistiske holdninger.

Kapittel 5. Konklusjon

5.1 Svar på problemstilling og oppsummering

I denne oppgaven har jeg sett på hvordan Nettavisen og NRKs journalistiske dekning av Yulin-festivalen i Kina reflekterer orientalistiske stereotyper. Jeg konkluderer med at Nettavisen i større grad har antydning til å reflektere orientalistiske stereotyper i sine artikler,

sammenlignet med NRK. Dette på bakgrunn av journalistens innhold i brødtekst og kildevalg, og bruken av negativt ladede ord og patos. Likevel kan det se ut til at begge mediehus viser tegn til å reflektere orientalistiske stereotypier ved blant annet mangel på motvekt eller kontakt med lokalbefolkning, i tillegg til å ofte lene seg på sekundærkilder og andres dekning av yulin-festivalen. Dette kan gi et inntrykk av å snakke “om” og ikke “med”, som igjen kan gi inntrykk av orientalistiske stereotypier. Begge mediehus viser også til lite faktahenviing etter ulike påstander, enten i sitat eller i brødtekst.

Forklaringen på mine funn kan være flere. NRK har utenriksjournalist stasjonert i Kina, noe ikke Nettavisen har. Likevel kan det være vanskelig for utenriksreportere å få tak i lokale kilder i Kina (Foreign Correspondents' Club of China, 2024, s.8). I tillegg er ikke utenriksjournalistikken sjangeren som selger mest (Eide & Simonsen, 2009, s. 10). Med dette sagt, kan blant annet økonomiske forutsetninger og utfordringer med utenriksjournalistikk være en mulig forklaring på mine funn.

5.2 Svakheter ved forskningen

Selv om oppgaven forsøker å belyse viktige aspekter av dekning som kan føre til orientalistiske stereotypier i norske medier, er det viktig å anerkjenne at det eksisterer svakheter. Blant annet er det umulig å trekke årsakssammenheng, selv om jeg bygger opp analysen og refleksjon med ulike teorier. I tillegg har jeg i denne oppgaven kun fått analysert et lite utvalg av artikler fra NRK og Nettavisen. Det finnes mange flere artikler, blant annet i andre kategorier enn i nyheter, som sannsynligvis ville vært med på å presentere et enda mer helhetlig bilde. Dette kunne gjort svaret på problemstillingen enda mer representativt. Dessuten har jeg som forskningsmetode lagt vekt på å kode negativt ladede ord. Negativt ladede ord definerer ikke orientalisme, og det er heller ikke en direkte sammenheng mellom disse. Det kan også være, som nevnt, andre faktorer, som for eksempel utfordringer og begrensinger med utenriksjournalistikken, og ikke nødvendigvis en journalists orientalistiske holdninger eller forutinntatthet.

5.3 Videre forskning

Yulin-festivalen er bredt omtalt i Norge. Funnene i denne oppgaven peker på bruk av patos for å se på hvordan Nettavisen og NRK reflekterer orientalistiske stereotypier i deres omtaler av Yulin-festivalen. Videre hadde det vært interessant å gjøre en kvalitativ undersøkelse av journalisters holdninger for å i større grad kartlegge feltet ytterligere.

5.4 Styrker ved forskningen

Denne forskningen kan sees på som et bidrag til å gi journalister en bredere forståelse av å dekke nyhetsikoner, samt å bevisstgjøre om språkbruken i arbeidet. Dette ved å ha pekt på eksempler der språket kan blant annet være med på å skape skiller mellom “oss” og “dem”, og virkningen budskapet kan få ved hyppig bruk av patos. I dette tilfellet ble det belyst ved koding av antall negativt ladede ord i utvalgte artikler som omtaler Yulin-festivalen i Nettavisen og NRK. Ved å belyse denne problematikken, vil det kunne bidra til å øke forståelsen av hvordan journalister kan omtale slike temaer, og andre nyhetsikoner, med varsomhet, og på en måte som ikke vil bidra til stereotypier og generalisering av blant annet Kina eller kinesere.

Antall ord: 7728

Litteraturliste:

- Aas, E. (2015, 8. juli). Norsk Kennel Klub trues med utestengelse. *NRK*.
<https://www.nrk.no/trondelag/norsk-kennel-klub-trues-med-utestengelse-1.12447227>
- Alme, B. & Vestad, J.P. (2014). *Mediespråk: form og formidling i journalistikk*. Samlaget.
- Aspeli, I. & Dahl, I. D. (2018, 21. juni). I dag starter hundekjøttfestival i Kina - tusenvis av hunder slaktes. *VG*.
<https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/ng7Gj5/i-dag-starter-hundekjoettfestival-i-kina-tusenvis-av-hunder-slaktes>
- Eide, E. & Simonsen, A. H. (2009). *Dekke verden! Lærebok i utenriksjournalistikk*. IJ-forlaget.
- Foreign Correspondents' Club of China. (2024). *Masks off, Barriers Remain: The Post Covid Reporting Environment in China 2023*. (FCCC Report). Foreign Correspondents' Club of China.
<https://drive.google.com/file/d/10-sHeMPAwa2qXU6AXP5hVCKFFWyFfKun/view?pli=1>
- Fossum, E. & Meyer, S. (2008). *Er nå det så sikkert? Journalistikk og kildekritikk* (3. utg.). Cappelen Akademisk Forlag.
- Grøtte, M. (2015). Norsk kjendisjournalistikk på nett. *Norsk medietidsskrift*, (22)2, 1-25.
<https://doi.org/10.18261/ISSN0805-9535-2015-02-04>
- Hansen, T. (2024, 11. Januar). *PFU-statistikk 2023*. Norsk Presseforbund..
<https://presse.no/innsikt/pfu-statistikk-2023/>
- Heggdal, K. (2015, 26. juni). Hundeeiere boikotter "VM" i Kina. *NRK*.
<https://www.nrk.no/trondelag/hundeeiere-boikotter-vm-i-kina-1.12426340>
- Hornmoen, H. & Steensen, S. (2021) *Journalistikkens filosofi*. Universitetsforlaget.
- Hugo, K. (2018, 17. juni). Ahead of Yulin Dog Meat Festival, U.S and China Rescue Group Work to Rescue Dogs. *Newsweek*.
<https://www.newsweek.com/dog-rescued-meat-truck-china-973274>
- Jha, S. K. & Rai, G. (2016). Reporting Foreign Places: Challenges and Prospect. *Amity Journal of Media & Communication Studies*, 6(1), 112-116.
- Johannessen, L. E. F., Rafoss, T. W. & Rasmussen, E. B. (2018). *Hvordan bruke teori?: Nyttige verktøy i kvalitativ analyse*. Universitetsforlaget.

Karlsen, M. Ø. (2020, 10. april). Snart kan det bli forbudt å spise hund i Kina. *Nettavisen*.
<https://www.nettavisen.no/nyheter/snart-kan-det-bli-forbudt-a-spise-hund-i-kina/s/12-95-3423952021>

Kohn, M. & Reddy, K. (2023) Colonialism. *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*.
<https://plato.stanford.edu/archives/spr2023/entries/colonialism/>

Krekling, D. V. (2010, 26. januar). Ikke mer hund eller katt på menyen. *NRK*.
<https://www.nrk.no/urix/vil-forby-a-spise-hund-og-katt-1.6964331>

Kruse, J. E. & Svaar, P. (2016, 10. juni). Kinesere vil heller ha hunder som kjæledyr enn å spise dem. *NRK*.
<https://www.nrk.no/urix/kinesere-vil-heller-ha-hunder-som-kjaeledyr-enn-a-spise-dem-1.12991449>

Lee, C-C., Lee, F. L. F. & Li, H. (2011). Symbolic Use of Decisive Events: Tiananmen as a News Icon in the editorials of the elite U.S. press. *The International Journal of Press/Politics*, 16(3), 335-356.
<https://doi.org/10.1177/1940161211403>

Liu, Y. (2023). Wu Masculinities, Traditional Men-Dog Relationships and the Defence of the Dog-Meat Festival in Modernizing Yulin China. *Men and Masculinities*, 27(1), 61-80.
<https://doi.org/10.1177/1097184X231217811>

Macfie, A. L. (2000). *Orientalism: A Reader*. Edinburgh University Press.
<http://www.jstor.org/stable/10.3366/j.ctvxcrbwv>

NRK. (2015, 21. juni). Kontroversiell hundekjøttfestival i gang i Kina. *NRK*.
<https://www.nrk.no/urix/kontroversiell-hundekjottfestival-i-gang-i-kina-1.12420448>

Paust, T. (2014, 19. juni). På denne festivalen spiser de hunder. *Nettavisen*.
<https://www.nettavisen.no/nyheter/pa-denne-festivalen-spiser-de-hunder/s/12-95-8457172>

Paust, T. (2014, 20. juni). Raser mot grotesk hundefestival. *Nettavisen*.
<https://www.nettavisen.no/nyheter/raser-mot-grotesk-hundefestival/s/12-95-8457700>

Paust, T. (2015, 5. mars). Ber nordmenn styre unna blodige hundekamper. *Nettavisen*.
<https://www.nettavisen.no/nyheter/ber-nordmenn-styre-unna-blodige-hundekamper/s/12-95-8550765>

Pressens Faglige Utvalg (2024). *Vær Varsom-plakaten*. Norsk Presseforbund.
<https://presse.no/pfu/etiske-regler/vaer-varsom-plakaten/>

Ranji, B. (2021). Traces of orientalism in media studies. *Media, Culture & Society*, 43(6), 1136-1146. <https://doi.org/10.1177/01634437211022692>

Reporters without Borders. (u.å). *China*. <https://rsf.org/en/country/china>

Said, E. W. (1978). *Orientalism*. (3. utg). Penguin Books.

Serpell, J. A. (2009). Having Our Dogs and Eating Them Too: Why Animals Are a Social Issue. *Journal of Social Issues*, 65(3), 633-644.
<https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.2009.01617>

Sjøvaag, H. (2020). *Journalistikkens problem: demokrati, økonomi og teknologi*. Universitetsforlaget.

Tønnesen, M. S. (2016, 20. juni). Hundekjøttfestivalen i Kina: – De fleste hundene er stjålet fra hjemmene sine. *Nettavisen*.
<https://www.nettavisen.no/nyheter/hundekjottfestivalen-i-kina-de-fleste-hundene-er-stjalet-fra-hjemmene-sine/s/12-95-3423236805>

Utradisjonell. (Hentet 2024, 2. april). I *Bokmålsordboka*. Språkrådet og Universitetet i Bergen.
<https://ordbokene.no/bm/109685>

Østbye, H., Helland, K., Knapskog, K., Larsen, L. O. & Moe, H. (2013). *Metodebok for mediefag*. (4. utg). Fagbokforlaget.